

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี
พ.ศ. ๒๕๔๖

โดยที่สมควรกำหนดให้มีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งเป็นผู้ช่วยรัฐมนตรีซึ่งอาจปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในฐานะคณะกรรมการ หรือแยกกันในฐานะผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงต่างๆ เพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างสำนักนายกรัฐมนตรีกับกระทรวงนั้นๆ และปฏิบัติงานแทนหรือช่วยเหลือรัฐมนตรีในการดำเนินการบางอย่างอันมิได้มีกฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งกำหนดว่า เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยรัฐมนตรีสามารถมอบอำนาจได้เป็นการเฉพาะ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๖) (๘) และ (๙) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในกรณีเห็นสมควร นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิมีจำนวนไม่เกิน ๓๐ คน ประกอบเป็นคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในระเบียบนี้

กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีแต่ละคนจะปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในฐานะคณะกรรมการหรือแยกกัน ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ในกรณีแยกกันปฏิบัติหน้าที่ให้เรียกว่า “ผู้ช่วยรัฐมนตรี” ตามด้วยชื่อกระทรวงที่นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ประจำ เช่น ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงกลาโหม ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงการต่างประเทศ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงพาณิชย์ ในกรณีของสำนักนายกรัฐมนตรีให้เรียกว่า ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ไม่ว่าจะมิรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีหรือไม่ก็ตาม ส่วนในภาษาอังกฤษให้เรียกว่า “Vice Minister for” เช่น “Vice Minister for Foreign Affairs, Vice Minister for Defence, Vice Minister for office of the Prime Minister”

ผู้ช่วยรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ประจำกระทรวงใด ให้ปฏิบัติงานในฐานะผู้ช่วยของรัฐมนตรีทั้งหลายในกระทรวงเพื่อประโยชน์ทางราชการทั่วไปของกระทรวงนั้น

ในกระทรวงหนึ่ง จะมีผู้ช่วยรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้ไปประจำหลายคนก็ได้

กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละหนึ่งปี นับแต่วันที่รับแต่งตั้ง แต่นายกรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีผู้ใดพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระก็ได้

ข้อ ๔ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม

กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) มีประสบการณ์การทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๔.๑) เคยรับราชการและมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรืออัยการจังหวัด

(๔.๒) เคยรับราชการตำรวจหรือทหารมียศไม่ต่ำกว่าพันตำรวจเอก พันเอก นาวาเอก หรือนาวาอากาศเอก

(๔.๓) เคยดำรงตำแหน่งทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือเอกชนไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์

(๔.๔) เคยดำรงตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจหรือองค์การอื่นของรัฐไม่ต่ำกว่าผู้บริหารลำดับที่สามนับจากตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดลงมา

(๔.๕) เคยดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองตำแหน่งเดียวหรือหลายตำแหน่ง และมีระยะเวลาครั้งเดียวหรือหลายครั้งรวมกันไม่น้อยกว่าสามปี เว้นแต่เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่านั้นได้

(๔.๖) เคยได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกของรัฐสภา ครั้งเดียวหรือหลายครั้งมีระยะเวลารวมกันไม่น้อยกว่าสองปี

(๔.๗) ปฏิบัติงานในธุรกิจภาคเอกชนแห่งเดียวหรือหลายแห่งมีระยะเวลาครั้งเดียวหรือหลายครั้งรวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี และเคยดำรงตำแหน่งในองค์กรธุรกิจดังกล่าวไม่ต่ำกว่าระดับผู้ช่วยผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน เว้นแต่หากเป็นการดำรงตำแหน่งระดับสูงในบริษัทขนาดใหญ่ที่มีทุนดำเนินการสูง มีผลกำไรมาก ประกอบกิจการต่อเนื่องกันหลายปีจนเป็นที่รู้จักทั่วไปในต่างประเทศ และผู้นั้นประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการ การผลิต หรือการตลาด จนเป็นที่ยอมรับ ก็อาจอนุมานว่ามีคุณสมบัติตามข้อนี้ได้

(๔.๘) ประกอบอาชีพอิสระ เช่น แพทย์ ทนายความ ที่ปรึกษากฎหมาย นักหนังสือพิมพ์ นักเขียน เป็นต้น มีระยะเวลาครั้งเดียวหรือหลายครั้งรวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี และมีผลงานดีเด่นเป็นที่ปรากฏ

(๔.๙) ปฏิบัติงานในองค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์แห่งเดียวหรือหลายแห่ง มีระยะเวลาครั้งเดียวหรือหลายครั้งรวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี และเคยมีตำแหน่งสูงในองค์กรดังกล่าว ตลอดจนมีผลงานสำคัญเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

(๔.๑๐) ในกรณีมีประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศได้ปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ วิชาชีพ หรือมีความชำนาญพิเศษอันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี และเคยดำรงตำแหน่งสำคัญในหน่วยงานนั้นๆ ตลอดจนมีผลงานดีเด่นเป็นที่ปรากฏ

(๕) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๖) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง และไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(๗) ไม่เป็นผู้ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๐๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อ ๕ ขั้นตอนการแต่งตั้ง

เมื่อนายกรัฐมนตรีเห็นสมควรแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิใดเป็นกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี และเห็นควรมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ประจำกระทรวงใด ให้เสนอรายชื่อ พร้อมด้วยประวัติต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อตรวจสอบ หากเห็นว่ามีความสมควรรับถ่วงและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๔ ให้รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อไป

ให้เปิดเผยประวัติของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีต่อสาธารณชน

ข้อ ๖ อำนาจหน้าที่ในฐานะคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี

ให้คณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อพิจารณาและประเมินผลรายงานผลการดำเนินการของผู้ช่วยรัฐมนตรีในระยะเวลาที่ผ่านมาและเสนอแนะมาตรการอันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีหรือของรัฐมนตรี ตลอดจนพิจารณาเรื่องอื่นๆ ตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ในการประชุมคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมเฉพาะคราวนั้น มีหน้าที่กำกับดูแลการประชุมให้เป็นไปโดยเรียบร้อย และจัดทำรายงานเสนอนายกรัฐมนตรีทุกครั้ง

ให้รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นเลขานุการคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี

ข้อ ๗ อำนาจหน้าที่ในฐานะผู้ช่วยรัฐมนตรี

ผู้ช่วยรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้ไปประจำหรือปฏิบัติหน้าที่ในกระทรวงใดตามข้อ ๓ วรรคสอง มีอำนาจหน้าที่ในมิติด้านต่าง ๆ ดังนี้

- (๑) มิติด้านการเมือง ประสานงานระหว่างนายกรัฐมนตรีและสำนักนายกรัฐมนตรีกับรัฐมนตรี สำนักงานรัฐมนตรี และกระทรวง ในเรื่องที่ยังขาดหรือรัฐมนตรีมอบหมาย
- (๒) มิติด้านประชาชน เป็นผู้แทนของรัฐมนตรีในการรับฟังข้อเสนอนโยบายพิจารณาเรื่องร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับนโยบายหรือกิจการอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวง
- (๓) มิติด้านกระทรวง เป็นผู้แทนของรัฐมนตรีในการเจรจา ร่วมเจรจาหรือหารือในเรื่องที่ไม่ก่อให้เกิดพันธะทางกฎหมายผูกมัดรัฐมนตรี กระทรวงหรือทางราชการและสามารถเข้ารับฟัง เข้าประชุมแทน หรือเข้าประชุมร่วมกับรัฐมนตรีในการประชุมต่าง ๆ ของฝ่ายบริหารได้ โดยได้รับอนุญาตจากประธานในที่ประชุมหรือที่ประชุมนั้น แล้วแต่กรณี โดยไม่นับเป็นองค์ประชุม และอาจเสนอความเห็นต่อที่ประชุมได้หากได้รับอนุญาตจากประธานในที่ประชุมหรือที่ประชุม โดยไม่มีสิทธิออกเสียงลงมติ
- (๔) มิติด้านต่างประเทศ เข้าประชุมแทนหรือเข้าประชุมร่วมกับรัฐมนตรีในการประชุมกับต่างประเทศ หรือระหว่างประเทศ โดยคำนึงถึงหลักปฏิบัติระหว่างประเทศและพิธีการทูต
- (๕) มิติด้านข้าราชการ ประสานงานกับข้าราชการประจำและข้าราชการการเมืองในกระทรวง เพื่อให้ภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีเป็นไปด้วยความเรียบร้อย แต่จะใช้อำนาจบังคับบัญชาหรือสั่งการใด ๆ มิได้

(๖) มิติด้านสังคม ปฏิบัติหน้าที่แทนรัฐมนตรีในงานพิธีการของทางราชการหรือเอกชน หรืองานสังคมที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ

(๗) มิติด้านอื่น ๆ ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

ข้อ ๘ การพ้นจากตำแหน่ง

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) นายกรัฐมนตรีผู้แต่งตั้ง พ้นจากตำแหน่ง ในกรณีที่นายกรัฐมนตรียังต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ให้กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรียังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้เท่าระยะเวลาเดียวกัน

(๔) นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้ออกตามข้อ ๓ หรือข้อ ๑๑

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๔

ข้อ ๙ คำตอบแทน

ให้คณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีและเลขาธิการตามข้อ ๖ ได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งตามอัตราที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยเบี้ยประชุมและคำตอบแทนที่ปรึกษาซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง จากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวง ให้ได้รับคำตอบแทนเป็นรายเดือนตามที่กระทรวงการคลังกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๑๐ สิทธิประโยชน์และเกียรติยศอื่น ๆ

ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจัดให้กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีได้รับเกียรติในทางราชการตามสมควร โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนของทางราชการและปกติประเพณี

ข้อ ๑๑ วินัย

กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต รักษาประโยชน์และความลับของทางราชการ ไม่ให้สัมภาษณ์ในเรื่องนโยบายของรัฐบาลหรือกระทรวง เว้นแต่จะได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี ดำรงตนเหมาะสมแก่ตำแหน่งหน้าที่ ไม่ก้าวก้าวยานราชการประจำ ไม่แทรกแซงการแต่งตั้ง โยกย้าย และการบริหารงานบุคคล และไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในกรณีที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงใด ต้องไม่ดำรงตำแหน่งกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์การอื่นของรัฐที่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรีหรือกระทรวงนั้น เว้นแต่การเป็นกรรมการของทางราชการ และต้องไม่เป็นผู้สัญญา หรือมีผลประโยชน์ใด ๆ ขัดหรือแย้งกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์การอื่นของรัฐที่อยู่ในสังกัดหรือในการกำกับดูแลของรัฐมนตรี หรือกระทรวงดังกล่าว

ในกรณีที่ปรากฏว่ากรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีผู้ใดฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่งนายกรัฐมนตรีจะมีคำสั่งให้ผู้
นั้นพ้นจากตำแหน่งโดยดำเนินการสอบสวนหรือไม่ก็ได้

หากปรากฏว่าการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่งอาจเข้าข่ายเป็นความผิดทางอาญาให้ส่งเรื่องให้พนักงาน
สอบสวนดำเนินคดีด้วย

ข้อ ๑๒ การบังคับบัญชา

ให้ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงอยู่ในบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่ได้รับมอบหมายให้
ไปประจำอยู่ด้วย ส่วนกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีที่มีได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ประจำกระทรวงใด และผู้ช่วยรัฐมนตรี
ประจำสำนักนายกรัฐมนตรีให้อยู่ในบังคับบัญชาของรองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง
ตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย ทั้งนี้ ต้องกำกับดูแลให้อยู่ในวินัยตามข้อ ๑๑ อย่างเคร่งครัด

ข้อ ๑๓ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้ ในกรณีมีปัญหาให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
เสนอให้นายกรัฐมนตรีวินิจฉัย

คำวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

[รก.๒๕๔๖/พ๑๕ง/๕/๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖]

พรพิมล/พิมพ์

นิลวรรณ /ปาจริย์ จัดทำ